

1. POŹRZEĆ (314) *vb pf*

poźrzyć (134), **pojźrzyć** (100), **pojrzyć** (68), **pojzrzeć** (10), **poźdrzyć** (1), **poźreć** (1), **[poźdrzyć]**; *poźrzyć BierEz* (3), *OpecŻyw* (3), *BielŻyw* (2), *KromRozm II* (2), *RejWiz* (48), *RejFig* (2), *RejZwierz* (5), *OrzQuin*, *GórnDworz* (2), *RejPosWiecz*³ (3), *WujJud* (2), *WujJudConf*, *BielRozm* (2), *GórnTroas* (2), *KochCz*, *CiekPotr*, *pojźrzyć Mącz* (6), *HistRzym*, *BielSpr*, *CzechRozm* (3), *Calag*, *NiemObr* (8), *KochFr*, *KochPhaen* (3), *KochPam*, *KochPieś* (2), *KochWr*, *GrabowSet* (3), *OrzJan* (3), *WysKaz* (2), *SiebRozmyśl*, *KmitaSpit*, *SkarKaz*, *CzahTr*, *KlonWor* (2); *pojźrzyć RejJóz* (2), *MurzHist* (7), *MurzNT*, *LeszczRzecz*, *KochSat*, *Prot*, *HistLan* (2), *StryjWjaz*, *PapPrPan* (9), *ModrzBaz* (4), *SkarŻyw*, *MWilkhHist* (2), *KochSz* (3), *PapUp*, *ActReg*, *KolakCath* (2), *PowodPr*, *pojzrzeć GrzegRóżn* (2); *poźrzyć* : *pojźrzyć* : *pojźrzyć* : *pojzrzeć* : *poźdrzyć* : *poźreć TarDuch* (-:3:1), *LubPs* (4:1), *Leop* (3:13:-:1), *KochZuz* (1:1), *BibRadz* (1:-:-:7:-:1), *BielKron* (1:-:3), *RejAp* (4:1:1), *RejPos* (23:-:1), *RejZwierz* (11:-:9:-:1:-), *BudBib* (-:3:2), *HistHel* (1:-:1), *BudNT* (-:1:1), *KochPs* (-:10:1), *CzechEp* (1:3), *LatHar* (3:6), *WujNT* (-:11:7), *GosłCast* (1:5).

o oraz e jasne (w tym w e 1 r. błędne znakowanie).

inf *poźrzyć* (43). ◇ *fut 1 sg* *poźrzę* (5). ◇ *2 sg* *poźrzysz* (32). ◇ *3 sg* *poźrzy* (36). ◇ *1 pl* *poźrz(e)my* (4), *poźrzemy* (2); -(e)my *RejWiz*, *RejPos*; -ymy *RejZwierz*; -(e)my : -ymy *NiemObr* (2:1). ◇ *3 pl* *poźrzą* (2). ◇ *praet 1 sg m* *poźrzałem* (2). ◇ *2 sg m* -ś *poźrzał* (5). ◇ *3 g m* *poźrzał* (44). *f* *poźrzała* (6). *n* *poźrzało* (4). ◇ *3 pl m pers* *poźrzeli* (5). ◇ *imp 2 sg* *poźrzy* (54), *p(o)jźrz* (1) *LubPs*. ◇ *1 pl* *poźrzemy* (5). ◇ *2 pl* *poźrzycie* (9). ◇ *con 1 sg m* *bym poźrzał* (2). ◇ *2 sg m* *byś poźrzał* (2). ◇ *3 sg m* *by poźrzał* (7). *f* *by poźrzała* (1). ◇ *part praet act* *poźrzawszy* (43).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVII w.*

1. *Skierować wzrok na kogoś a. coś, ogarnąć wzrokiem, popatrzeć, spojrzeć, zerknąć; aspicere Vulg, PolAnt, Modrz, Cn; intueri Vulg, Mącz, PolAnt, Cn; suspicere Vulg, PolAnt, Calag; conspicere, respicere, videre Vulg, PolAnt, Cn; considerare Vulg, Cn; circumspicere PolAnt, Cn; attollere oculos Calag, Cn; prospicere Vulg; conicere oculos, contueri, inspicere Cn* (199) : *RejWiz* 153; *Leop* 1.Reg 20/6; *Ecce*, *Poyrzyz/ Bá wey. Mącz* 99a; *Y poyrzałem/ y wśłyżałem Anyoła lecącego przez połowicę niebá/ mówiącego głosem wielkim: Biedá [...] mieźkáiącym ná ziemi RejAp* 75; *RejZwierz* 269v; *[Jezus] plunawfzy ná oczy iego/ włożywfy nań ręce/ pytał go ieslico [!] widzi: A poyzrzawfzy/ rzekł/ widzę ludzie iáko drzewá chodzące. BudNT Mar* 8/24; *Calag* 43a; *WujNT Matth* 19/26; *GosłCast* 28.

poźrzyć z czego [= skąd] (3): *BibRadz Gen* 13/14; *Azápi* [...]napierwey idą ku szturmu/ ponich Iánczárowie z ftrzelbą ręczną/ niedádzac fie z muru álbo z bázthty wychylic/ álbo poyrzyć *BielKron* 316; *KochPam* 85.

poźrzyć do czego (3): *RejZwierz* 110; *RejPos* 202v; *ieden zacny dworzánin mowił: Iż nie mogę tego v fiebie znaleźć czegoby mi nie dośtawáło. Poyrzę do fkrzynie wedle mego stanu wśzytkiego dofyć. Poydę do ftáyniey/ wedle mey potrzeby koni dofyć. RejZwierz* 66.

poźrzyć komu [zawsze z dopełnieniem bliższym] (8): *RejWiz* 127; *Poźrzy ná głowę káżdemu [księdzu] iefli iey nie naydziefz cechowaney [tj. mają tonsurę]. RejAp* 79v. *Cf Frazy*, »pojźrzyć w oczy«, »(nie) śmieć w oczy pojźrzyć«.

poźrzeć na kogo, na co (65): *BierEz* C2v; *TarDuch* A3v; krol Alexender mimo Dyogenefa szedł, á Dyogenes iakoby im gardził nan nie pozrzał *BielŻyw* 73; *MurzHist* B3v, F4; *MurzNT* 16 *marg*; A piífie Yan śwyęty w Obyáwyenyu/ Iż widzyał w práwey ręce [*Boga*] [...] kłyęgi piífane we wnątrz y zewnątrz [...] ktorych kłyąg nye mógł nikt otworzyć áni ná nyebye/ áni ná ziemi/ áni pod żyemyą: ani poźrzeć ná nye *KromRozm II* o; [człowiek swoje szczęście przypisuje naturze] Bo gdy weźrzy w źwierciádło áno twarz rumiána/ A czarne brwi ná białym iáko málowana. Poźrzy ná páłamany á ná pftre tkánice/ Pátrząc iefli gdzye czego nie oblokł ná nice. *RejWiz* 53v, 64v, 104v, 108v, 127, 153 [2 r.]; A gdy nań [*na Ozyasza*] poyźrzał Azáriałz Biskup/ y wfiyfcty ini káplani/ obaczyli thrąd ná czele iego/ á nátychmiáft go wypędzili z kościoła. *Leop 2.Par* 26/20, *Deut* 1/21, 4.*Reg* 3/14, *Dan* 14/17, *Is* 28/4, *Matth* 5/28, *Act* 3/4; *RejFig* Bb3v; *RejZwierz* 118v, 141v; A gdy Moábitowie ráno wftawfyz gdy łóńce wńchodźić poczęło poyzreli ná wody/ zdály fię im iáko krew czerwone. *BibRadz 2.Reg* 3/22; *BielKron* 115; *RejAp* 79v; *GórnDworz* L15; *HistRzym* 74v; *RejPos* 114, 270v; *RejZwierz* 219; *WujJud* 47v; A Iehudá przyźedł do Micpy ktora w pułzczy/ a poyrzawfzy ná onę wielkość widzieli áno trupi leżeli po ziemi ták iż żaden nie vźedł. *BudBib 2.Par* 20/24, *Is* 51/1; *BudNT Luc* 22/61; Zakon nie bronil poyźrzeć ná cudzą żonę/ y z nią ná łercu cudzołóstwo popełnić: A Ewánielia tego zgoła bronil. *CzechRozm* 96; *Paprpán* L, P, Q, Q3v, X4, Hh2v; *MWilKHist* G4v; [*Panna przygląda się figurom na szachownicy*]; Poyrzy ná czarną: gorzey być nie może/ Do pirwżego fcia biała ią przemoże. *KochSz* C2; *ActReg* 54; *LatHar* 143, 721; *WujNT Mar* 3/34, 10/27, 14/67, *Luc* 20/17, 22/61, *Ioann* 1/36; *CiekPotr* 80; O moiá wdźięczna główo/ com z łobą mówiły Té słowá miedzy námi iákoby nie były: Poźrzy ná mię/ á opuść trofzeczkę vporu *GosłCast* 28; *KlonWor* **2. Cf »nie godzi się ani poźrzeć«, »nie chcieć ani pojźrzeć«, »pojrzeć z gniewem«, »pojźrzeć z niemáłym postrachem«, »poźrzeć nie śmieć«, »z tej i z owej strony poźrzeć«.

poźrzeć w co (9): Poźrzy potym w źwierciádło álbo w iáfną wodę/ Wnet tám vźrzyłz by iáwnie wżytkę łwá ofobę. *RejWiz* 112; *Mária* [...] náachyliá fię y poyrzála w grob/ y vyrzáła dwu Aniołow *MWilKHist* H2v. Cf »[kto] w oczy niegodny pojrzeć«, »poźrzeć w każdy kąt«, »pojrzeć w oczy«, »nie śmieć w oczy poźrzeć«.

poźrzeć czym [= przez co] (1): wilk [...] iáł wielkim głófem wołác/ Każąc koźłęciu otwierác: Koźłę więc dziurá poźrzało/ Wilká po fkorze poznáło. *BierEz* N2v.

pojrzeć za kim (1): fpuścili go [*Petrusa Brulliusa*] táiemnie z muru thowárzyłze/ tám ieden zá nim poyrzał ná doł wywálił nań kámię z okná złamał mu nogę *BielKron* 223v.

poźrzeć po kim, po czym (10): A wźákoż gdy poźrzemy tu po wżytkim fwiecie/ Pátrż ná káźdego fpráwy ták źimie iák lecie/ Iż żaden nic nie myfli coźkolwiek fpráwuie *RejWiz* 84, 82; *BielKron* 402; ieden z Połów przed Królem ftoiać/ głófem poźrzawfzy po Ráďzie ták rzekł: [...] *OrzQuin* D2v; *WujNT Luc* 6/10. Cf »pojrzeć z gniewem«, »po(j)źrzawszy obaczyć«, »po(j)źrzeć po sobie«.

poźrzeć gdzie [*w tym*: „gdzie” (13), „tam” (4), „kędy” (2), *do czego* (2), „dalej” (1), *pod co* (1)] (23): Byk kiedy iuż domá byli/ A zá ftoł fie fadowili: Do kuchniey teź trochę poźrzał *BierEz* K4; *LubPs* hh6v; Węfzli potym do domku álic pełno wźzego/ A gdzye poźrzyłz nie máłz nic nigdzyey plugáwego. *RejWiz* 65, 11v, 24, 25, 76, 109; *KochZuz* A2; Gdzie poyrzę/ wźędy rąbią albo buk do huty/ Albo łofnią na łmole/ albo dąb na łzkuty *KochSat* A2; *Mqcz* 342b; Poyrzyłz tám gdzie

ieno chcelz iuz prze nálze grzechy/ Zadney nadzieie niemálz/ ni żadney poćiechy. *Prot D; RejPos* 160, 348; *RejZwierc* 78; *BielSpr* c2; Od Krakowá do Bálic gdzie poyrzył tám wźędzie/ Káždy fwe wffy wiedzie w łwietno bucźnym rzędzie. *StryjWjaz* B2; *KochFr* 26; A tá [*Europa*] dopiero złęklá fye niebogá/ Gdzie poyrzy zewfząd morze/ zewfząd trwogá. *KochPieś* 7; *GórnTroas* 67; *KochCz* A3v; Kędy poyrzył á żoraw zbroię z ich [*Pigmejów*] zdeymuie/ Tego wiąże/ á tego w pierśi nofem kluie. *KmitaSpit* C5. Cf »do ziemie pojźrzec«.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: jeśli 'czy'] (3): Swiát nigdy nie trwáły. Poźrzył iefli też ná nim będzie ták trwálego/ Coby fie nie spádáło zázwždy czáfu łwego *RejZwierc* 270, 185v; Iáko gdy trwogá ogniowa przypádnie káždy naprzod poyrzy iefli nie v niego gore/ niźeli fie pyta gdzie fie zágorzáło. *PowodPr* 80.

Ze zdaniem luźno nawiązanym pełniącym funkcję zdania dopełnieniowego [w tym: ano (11), ali(ć) (4), a (to) (3), alizći (1), aż (1)] (20): Będąc łłowká cukrowne á poštawká cudna/ Poźrzył iedno kęs dáley álic mył obłudna. *RejWiz* 76; Siedzi łobie nád źrzodłem/ podpárl fie o Káłztan/ Poźrzy á k niemu idzye iákiś pocźciwy pan *RejWiz* 146v, 35v, 46, 82, 82v, 84v (12); *KochZuz* A2v; *RejFig* Dd3; NIewiem kto nam Polakom dobrá mył popłował/ Lecz zdá mi fie iż miełzek/ co hoynie łzáfował. Gdy do niego poźrzemy/ áno w nim nic nie máłz. *RejZwierz* 110; *RejAp* 125; *BielSpr* c2; *BudBib* Is 8/2; *HistHel* C3; gdy Wiedmy Thefsálłkie dołtáły Świeżego trupá/ á czártow zwołáły/ Fálłzywą dułżę podmiátáią w ciáło/ Pochwili poyrzył álic ono włtáło. *KochSz* B4.

W konstrukcji bezpodmiotowej: inf poźrzec + przysłówek w funkcji orzecznika (2): Przyłżło potym sześć pániën z onymi włłony [...]. Iedná drugiey pięknieyfza/ áż fie dziwno zdáło/ Co było miło poźrzec áż ferdeczko drgáło. *RejWiz* 25, 166.

W połączeniu z określeniem kierunku [w tym: k niebu (1), ku południu (3), ku pułnocy (1), ku wschodu słońca (1); na doł (3), na południe (1), na ([jaką]) stronę (2), na wschod słońca (1), na zachod (1); pod gorę (2), pod słońce (1); w bok (1), w niebo (7), w lewo (1), w prawo (1), w [jaką] stronę (4), wzgorę (9); ku miastu (1), ku morzu (1), ku Sodomie i Gomorze (2)] (39): *OpecŻyw* 154; *LubPs* ee4; Poźrzał potym ná zachod młodzyeniec vbogi/ Vźrzał zálię rozliczne zámiełżáne trwogi. Ano ieden drugiemu worki wydzyeráią *RejWiz* 166v, 34v, 84v, 108, 108v [2 r.], 126v (14); *Leop Luc* 10/30; *RejFig* Dd3; [*Bóg*] rzekł do niego [*Abrahamá*] Poźry teraz k niebu/ á zlicz gwiazdy iefli możefz: Táki powiedam będzie potomłtwo twoie. *BibRadz Gen* 15/5; Y poźrzał [*Abraham*] ku Sodomie y Gomorze/ y ku onym włzytkiem rowniam/ tedy widział dym wychodźący z ziemie iákoby dym z piecá. *BibRadz Gen* 19/28, *Gen* 13/14; *BielKron* 223v; Vpadł s łkály gáłłki fie chwycił/ Poźrzał nádoł Smok fie k niemu łciága/ Ledwe że mu nog iuz nie dołiąga. Poźrzał wzgorę á gáłłkę onę/ Myłzy gryzą iuz ná drugá łtronę *RejPos* B, 176, 203v, 205, 206; Słuzká [...] poyrzał/ ku morzu onemu/ Nie widząc nic wrocił fie zás ku pánu łwemu. *HistHel* C2; *PaprPan* Ff4v; Po drogách/ gdzie mię widáią/ Sidłá ná mię záłtáwiáią: Poyźrzę w lewo/ álbo w práwo/ Nie łtáwi fye nikt łáłkáwo. *KochPs* 206, 66; *GrabowSet* E3v, R2v; *WujNT Matth* 14/19, *Luc* 9/16, 13/11, 19/5; ná ten czás kot chodząc też dla żywnoći po drodze/ poyrzy w bok/ y wyźrzy łkowronká w dołku ktory fiedział drzymiác *CzahTr* K3v; [Na drugá stronę, to jest cesarská, sam u nas pozdrzawszy, widzimy altum silentium, nie inaczej jako kamień (w) wodę wrzucił. *DudEpist* V 90–91v].

W połączeniu z przysłówkiem lub wyrażeniem przyimkowym wyrażającym określone uczucie lub wyraz spojrzenia [w tym: jak (4), z czym (3)] (7): [Hester] Itánęła przeciw krolowi ná fieni/ gdzie miał ftolec pokoyny. Krol frogo ná nię poyrzał siedząc ná máieftácie fwym. *BielKron* 115; *HistRzym* 74; *LatHar* 143; [złodziej] Nie ma oká wolnego/ nie poyrzyz wefoło: Závŕze ma twarz pochmurną/ y ponure czoło *KlonWor* 37. Cf »pojrzyć z gniewem«, »pojrzyć z niemającym postrachem«.

W porównaniu (1): Morze huczy: á nawę miecą nawálności. Raz fye zda/ iáko w przepásć/ poyrzyz z wyfokości *KochPam* 85.

Frazy: »nie godzi się ani (i) po(j)źrzeć [komu na kogo, na co]« [szyk zmienny] (2): Abowym ná co nyeśwyęconym áni poźrzeć fye nyegodzi/ yáko by było przyftáło to pímmem wywáwić? *KromRozm II* hv; cóż tego [tj. prostego żołnierza tureckiego] vblągáć może/ któremu niegodzi fie y poyrzyz ná Célárzá? *OrzJan* 37.

»[kto komu] w oczy niegodny pojrzyć« (1): (*did*) Iudas z bracią padli łapaiącz za nogi Iozepha (–) [...] Prze Bog prószę day nam ale poczałować nogę Bochmy tobie nigdy w oczy fínadz nie godni poyrzyz *RejJóz* O8.

Zwroty: »nie chcieć ani pojrzyć [na co]« [szyk zmienny] (2): *CzechRozm* 132v; Chwałą wŕzyftki híftoryé Kuryulá Rzymfkiégo/ który siedząc przy ogníku/ á rzepę fobie piekąc/ niechciał áni poyrzyz ná oné známíenité dáry/ którym v niego Sámnitowie pokóy odkupić chcieli. *KochWr* 29.

»pojrzyć z gniewem« [w tym: na kogo (1), po kim (1)] (2): *PaprUp* G3; Y rzekł im: Godzili fie w fzábáty dobrze czynić/ czyli zle? duŕżę vzdrowić/ czyli zábić? A oni milczeli. A poyrzawŕzy po nich z gniewem [*Et circumspiciens eos cum ira*]/ záfmućiwŕzy fie dla ślepoty fercá ich/ rzekł [...] *WujNT Mar* 3/5.

»pojrzyć w każdy (a. którykolwiek) kąt« [szyk zmienny] (3): Bowiem fie nie zátái nigdy fzydło w worze/ Tákíeż y złościwa myŕł wŕzędy fie wyporze. Poźrzyfz íedno w każdy kąt/ gdzie znaydzyeŕz tákíego/ Długoli będye trwało ono dobro íego. *RejWiz* 123, 11v; *RejZwierc* 66.

»po(j)źrzawszy obaczyć (a. uźrzeć)« [w tym: po czym (1)] = *respiciens videre Vulg* [szyk zmienny] (4): *Leop 2.Par* 13/14; *RejPos* 348; Świétny to [ogon *Niedźwiedzia*]/ y ma świétné gwiazdy wedla siebie/ A lácno íe obáczyz poyrzawŕzy po niebie. *KochPhaen* 6; *WujNT Mar* 16/4.

»pojrzyć około siebie« (1): *Oculos circumferre*, Poyrzyz około fiebie. *Mącz* 123a.

»pojrzyć [komu] w oczy« (1): IVż precz tve wŕzyftko męŕtwo zacny Telámonie/ Byś zył nie rádziłíbym obrácáć k tey ftronie. Gdzie ten zacny Chorązy s kopia wyŕkoczy/ Wŕzyftko męŕtwo vtráciłz poyrzawŕzy mu w oczy. *PaprPan* X2.

»krzywem okiem pojrzyć« = *okazać niechęć* (1): [kto pragnie nad drugimi góry] muŕí tákí słow/ kiwánia głowy ábo rąk/ y poŕtáwy tych/ ktorzi go więc witáią álbo przyimuią/ pilnowáć: To íeŕt [...] íeŕtli krzywem/ czyli wdzięcznym okiem poyrzał [*torvo an placido ocello aspexit*]: twarzy íeŕtli wefołey/ czyli kwásney był? *ModrzBaz* 56v.

»wdzięcznym okiem pojrzyć« = *okazać przychylnóść* (1): *ModrzBaz* 56v cf »krzywem okiem pojrzyć«.

»[na kogo] pojrzyć z niemającym postrachem« (1): Tám kiedym go [młodzieńca *Józefa*] wołálá/ ze wŕtydem y ftráchem/ Y on téż ná mię poyrzyz z niemającym poŕtráchem. *GosłCast* 57.

»pojrzyć przeciwko sobie, przed się« = *conspicere contra se Vulg (1:1): Leop 4.Esdr 11/36; A* słyfzałem głos mowiący ku mnie/ poyrzy przedfię á obacz co widziłz. *BudBib 4.Esdr 11/36.*

»poźrzyć po sobie, jeden po drugim« = *aspicere ad invicem PolAnt, Vulg (2:1): BibRadz Ioann 13/22; Poyrzą iedni po drugich myfląc w łobie łámi/ Co to zá fkarb ten ftárzec chował do tey fkrzynki HistLan Fv; Záprawdę/ záprawdę wam powiedam; że ieden z was mię wyda. A przetoż poyźrzeli vczniowie po łobie/ wátpiąc o kimby mowił. WujNT Ioann 13/22.*

»(i) poźrzyć nie śmieć« [*w tym: przeciw komu (1), na kogo (1)*] [*szyk zmienny*] (4): *LubPs hh6v; Y* zákrył Moizefz twarz fwoię: Bo nieśmiał poźrzyć przeciw Bogu [*non enim audebat aspicere contra Deum*]. *Leop Ex 3/6; RejPos 330; á* on człek/ ktory y poyrzyć ná niewiáfte nieśmiał/ á nigdy mięfa nie iadł/ y winá nie pił: począł ieść y pić z nierządnicą dla pozyfkánia duſze iey *SkarŻyw [237].*

»(nie) śmieć [*komu*] w oczy (*a. w twarz*) poźrzyć« [*szyk zmienny*] (2): *RejJóz F5; Y* tychci [*niewiast*] ia nie lubię/ które farbowały Wfityd nofzą/ [...] Lfnią fie z wiérzchu/ á kryią niecnoty fchowáné. Iákóz śmieią/ o Mátko cna/ Cypru Pontfkiego/ Małżonkóm fwym w twarz poyźrzyć? *GosłCast 33.*

»i tam i sam pojźrzyć« = *rozejrzeć się (1): Hue atque illuc intueri, Y* tám y łám poyźrzyć. *Mącz 165c.*

»w tę i owę stronę pojźrzyć« (1): *GrabowSet R2v cf W przen.*

»pojźrzyć z tej i z owej strony [*na kogo*]« (1): *Gdy [dziecię, które Ulisses wiódł na śmierć] przyfzło ná wiérzch wieże/ z téy y z owey ftrony Poźrzał ná wielkość ludzi/ łam nic nie ftrwożony. GórnTroas 70.*

»do ziemie pojźrzyć« (1): *przeklinąć będzie [lud który naraził się Bogu] krolá fwego/ y Bogá fwego/ á poglądać będzie wzgorę. A gdy do ziemie poyrzy [Et in terram intuebitur]/ áż vćilk y ciemność/ mrok/ vćiśnienie y zmroczenie w trąceniá. BudBib Is 8/22.*

Szeregi: »pojźrzyć a obaczyć« = *conspicere et considerare Vulg (2): Y* vflyfzałem głos ktory ku mnie mowił: Poyrzy przeciwko łobie/ á obacz to co widziłz. *Leop 4.Esdr 11 /36; BudBib 4.Esdr 11 /36.*

»obeźrzeć się a pojźrzyć« (1): *Obeźrzy fie yedno/ á poyźrz w práwą ftronę/ Oto Pan moy o mnye ma tháką obronę/ Iż mye ták w łáfcie fwey bełpyecznye zachował LubPs ee4.*

»ogłędować i pojźrzyć« (1): *Zdziurkowali ręcze moje j nogi moje rozliczali wfzytki kości moje. A oni ogłędowali y poyrzeli na mię/ rozdzielili łobie odzienia moje/ A na łuknię moię miotali łofy. TarDuch A3v.*

»podnieść oczy a pojźrzyć« (1): *Rzekł tedy Pan do Abrámá [...] Podnieś oczy fwe/ á poyrzy [levare oculos et videre] z mieyfca tego gdfiesz teraz ieft/ ku Pułnocy/ ku Południu/ tákże ná Wfchod/ y ná Zachod łłońcá. BibRadz Gen 13/14.*

»nie słuchać ani pojźrzyć« (1): *Odpowiedział Elizeufz: Zywie Pan Załthępow przed kthorego oblicznością ftoię/ że bych fie nie wftydził oblicza Iefáfát Krolá Iudikie⁸⁰/ nie fluchałbym cie/ á nibym ná cie poyźrał [non attendissem quidam te, nec respexissem]. Leop 4.Reg 3/14.*

»poźrzyć, (i) uźrzyć« (4): *Bo z vrody/ s poftáwy/ bá y po fygncyje/ Znáć iż flácheckie znáki przy łobie noście. Y poźrzy mu ná pierścień y vźrzy Lwá ná nim RejWiz 127, 166, 167v; CzahTr K3v.*

W przen (5): Z śwíátá niełzczefna Párká/ tego [*księcia Aleksandra*] obáliłá [...]. *Sercu by fię fnadź pádać od wielkiej záłości [...]. Stęka ferce/ á oczom łzy poyrzyć nie dádzą KolakCath B2v.*

Fraza: »([*na kogo*]) pojźrzało oko [*czyje*]« [*szyk zmienny*] (2): *ze wfzytkiego łmutku wyrwałes mie/ á na nieprzyjaciele moje/ poyrzało oko moje. TarDuch D8v; Bog fię/ mey nędze/ podiął/ przyiął*

mnie w obronę/ W tym oko me poyżrzało/ w tę y owę łronę/ Vyżrzałem władzą Páńiką/ y chęć ludzkiej złości *GrabowSet R2v*.

Zwrot: »po(j)żrzyć śmieie« [*szyk zmienny*] (2): Abowiem gdzie weżrzy łrogość oczu Bołtwá twoiego/ Iuż táń śmieie pożrzyć nie śmie wzrok człowieká nędzne⁸⁰ *LubPs hh6v*; Wzgárdę zéwłząd odnošim/ łzyderłtwá ćierpimy/ Práwie włzyłkim ná końcu ięzyká śiedźimy. Włtyd oczóm nie dopuści poyżrzyć wzgóřę śmieie *KochPs 66*.

Przen (12) :

pożrzyć do czego (1): A iákież to ma być ferce vniżone? S tego káždj łácnó obaczyć może/ gdy pożrzy łam do fercá á do funnienia łwego/ á rozmyłli co iełt/ á długoli ma trwáć. *RejPos 228v*.

pożrzyć na kogo (1): *OpecŻyw 51v cf Ze zdaniem dopełnieniowym*.

pojżrzyć po czym (2): Słóńce ółwiecáiące po włlyłtkich rzeczách poyżrzało/ á chwały Bołkiey pełná iełt łpráwá ie⁸⁰. *Leop Eccli 42/16. Cf »delesnym okiem pojżrzyć«*.

pożrzyć skąd (2): Miłóšierdzie y práwdá potkáli łie: łpráwiedliwość á pokoy cálówály łie. Práwdá łie włłczęłá z źemie: á łpráwiedliwość z niebá pozrzałá. *Leop Ps 84/12 [idem] WysKaz 21*.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Pozrzyłš tu dułłó nábożná ná zbawiciela twégo/ iakotz przed nimi z miałta vcieká/ a onij go łcigáią gniewem rólpalení. *OpecŻyw 51v*.

W połączeniu z określeniem kierunku [ku wschodu słońca] (2): Powłtańże Ieruzálem [...] y poyrzy ku włchodu łłóńcá/ y weyżry ná łyny twe ktorzy łię zbieráią od włchodu łłóńcá áż do zachodu/ wefeląc łię w łłowie Bożym *BibRadz Bar 5/5, Bar 4/35[36]*.

Zwroty: »pojżrzyć w oczy (1): zá cnotą w téż tropy zazdrość połtepuje. Nie może ieý bláłku znieść/ áni poyżrzyć w oczy *KochPieš 44*.

»cielesnym okiem pojżrzyć [po czym]« (1): GLupia mądrołłci/ rozumie łzalony: Gdyłš ná vmyłłe ták iełt záłlepiony/ Ze bogá nieznałš/ tym ćielełnym okiem Poyżrzy przynamniéy po niebie łzyrokiem. *KochPs 26*.

»we wnąřz pożrzyć« (1): O łrogilš łie to táń wáż pod tą trawą tái/ Ktory káłá poćichu táń w tey márney zgrái. A pirwey by Szkorpion ćichuczko przeliże/ O cóż ich ták záwiodłly táńty márne bryże. Bo chociaiy łie foremnie z dáłeka blyłkáiá [!]/ Ale byłš we wnąřz pożrzał łzpetnáć fárbę máią. *RejWiz 27v*.

»pożrzyć [w co] jako we zwierciadło« (1): Ale gdy [...] pożrzyłš w rozum łwoy iáko we źwierciáđłó/ á vpátryłš táń włzyłtki niebełpieczności [...] á vpátryłš to w rozmyłłaniu łwoim/ iż źaden ná łwecie by theż nazacnieyłš y náłwięłłšy bez przygod nigdy być nie móğł. *RejZwierc 153*.

Szeregi: »pojzreć a obaczyć« (1): Poyrzyż o Ieruzálem ku włchodu łłóńcá/ á obáč wefełe [*Circunspice ad orientem Hierusalem et vide laetitiam*] kthoreć przychodzi od Bogá twégo. *BibRadz Bar 4/35[36]*.

»pożrzyć a upatrzeć« (1): *RejZwierc 153 cf »pożrzyć jako we zwierciadło«*.

»pojzreć i wejżreć« (1): *BibRadz Bar 5/5 cf W połączeniu z określeniem kierunku*.

a) *W antropomorfizowanym opisie gry w szachy (1) :*

Zwrot: »pojrzyć z tej strony i z owej« (1): A oto biała s tyłu przyłkoczyła/ Murzynkę ścięła/ ni fie obaczyła. Sámá też w boku tuż odnioła ftrzałę [...] Wfzyfcy poyrzeli s tey ftrony/ y z owey/ Litował s płączem káždy fwey krolowey. *KochSz* B4v.

2. *Skupić uwagę na kimś a. na czymś, zainteresować się; zastanowić się, przemyśleć, videre* *Vulg, Mącz, Cn; respicere* *Vulg, Modrz, Cn; contueri, inspicere* *Modrz, Cn (115)* : Ia gdy pomysłám de Candidatis na tę gromadę, iako bedzie poirzeć exhorresco, ale azasto mnie naigorzeybydz ma. *ActReg* 98.

pożrzeć na kogo, na co (16): Gdy požrzył ná niebiełkie ony ftrážne dziwy/ Ktorych nigdy nie dołiągł żaden rozum żywy. Słońce/ gwiazdy/ y Miełiac z złotemi fárbámi/ Iáko dziwnemi kftáły [!/] blyfzczą fie nád námi. *RejWiz* 10, 2v; Błogolláwiony tho mąż ktorego duffánie iest imię Páńłkie; á nie pozrzał ná máarności y ná fzaleńłtwá fałeczne. *Leop Ps* 39/5; *RejAp* 51v, 79v; áby [*pan*] budował [...] pałace/ y zamki: [...] iáko czynili ftárzy Rzymiánie/ częgo y teraz oftátki znáczne fá [...]: ná ktore oftátki/ kto iedno požrzy/ muśi to rzec/ iż ono byli ludzie s plemieniá niełmiertelnego. *GórnDworz* li3; *RejPos* 341; Acz nie iednego próżna nádzieía [*otrzymania pieniędzy*] ciełzyła. Ale by nie tá byłá pewnie ná ftarułżká/ Nigdyby nie poyrzała żadna páni dułżká *HistLan* E3; Kiedy tędy požrzył ná fwiát/ Pomyłł iáki tho frogi kát. Pátrząc ná fwiát pomyłł łobie/ Iáko krotki čás dan tobie. *RejZwierc* 236v, 100, 270; *WujJud* 114; *WujJudConf* 6. *Cf* *pojrzyć skąd na co;* »lekkim wejźrzeniem pojźrzeć«, »ostremi oczyma pojźrzeć«.

pożrzeć między co (1): [*prosta, szczerá i prawdziwa wiara*] záwždy y wfzędý gdziekolwiek w Hiftorye weyźrzył y ná ten świat między Kościoły Boże požrzył/ wzięta od wfzyłtkich byłá y iest. *WujJudConf* 6.

pożrzeć w kogo, w co (6): A nie trzebá żadnego píłmá áni żadney infzey próby ná to/ kto poyrzy we wfzytki ftany światá tego/ ielli thego iáłnie nie naydzie co Prorok powiedział: Iż byłem młod á stárzałem fie [...] *RejZwierc* 174v; A gdy w biég iego [*słońca*] poyźrzył przyrodzony/ Nie iest tak prędki obrzym niewściágniony/ Kiedy do kréfu przed wfzyłtkiémi bieży/ Gdzie dar zwyciężcy obiecány leży. *KochPs* 27; *NiemObr* 11, 37, 167. *Cf* »pilnie pojźrzeć«.

pojrzyć skąd na co (1): Gdyby kto z Niebá poyrzał ná ten fwoy wiek mały/ Ktory iáko ná morzu/ łotkę tłuká wáły. Tákowemi łmutkámi/ dgy [!/] w iedney godzinie/ Stotyśiac raz y drugi tych pogrzebów minie. *KołakCath* Cv.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zaimék pytajny] (2): Poyrzy mądry co chłubá niepotrzebna vmie [...]/ O wy Sofiłtowie W iákichże to ciemnościách żywot fwoy wiedźcie/ W iákiey niebełpieczności? *GrzegRóżn* C; *RejZwierc* 100.

Ze zdaniem luźno nawiązanym pełniącym funkcję zdania dopełnieniowego (1): Poyrzyłzi ná páłace ná wyłtáwne zámki/ Ná ony twárde miáłłtá ná vpłtrzone ganki/ Ná ony Alábáłtry ná ony Mármury/ Więc ná wieże wyłokie á ná mocne mury. Alic to z máłym czáfem iáko gnoy w oborze *RejZwierc* 270.

Zwroty: »lekkim wejźrzeniem [= *pobieźnie*] [*na co*] pojźrzeć« (1): Rzecz łię tá [*proszenie jałmużny przez księcia*] może zdáć komu zwłáłżczá lekkim weyźrzeniem ná nią poyźrzáwłszy/ niebárzo wielka *WysKaz* 41.

»ostremi oczyma [na co] pojrzeć« (1): A gdyby drudzy ostremi oczymá/ ná nálze vpadki chcieli poyrzeć [acucioribus oculis lapsus nostros contueri vellent]/ nie ledá iákoby fię ieden nálazł/ któryby známi w przyiáźni ná wieki zmieszkał. *ModrzBaz* 66.

»pilnie [w co] pojźrzeć« (1): ále gdyby prawdę zeznáć chcieli/ á pilnie w ípráwy y obyczáie/ nowowiernikow íwoich poyźrzeć/ obaczyliby to/ co Chriřtus mowi [...] *NiemObr* 15.

Szeregi, »pojźrzeć a obaczyć« (1): poyźrzemy w wypełnienie tey obietnice/ á obaczymy iż [...] po zmartwych wftániu Chriřtus fię w niey viścił *NiemObr* 37.

»pojźrzeć albo pomyslić« (1): Execro, Odrzekam fie/ mierzi mie/ nie mogę poyźrzeć álbo pomyslić ná tę ftronę. *Mącz* 452c.

»wejźrzeć i poźrzeć« (1): *WujJudConf* 6 cf *poźrzeć miedzy co*.

»nie tylko moc zrozumieć, ale ani poźrzeć« (1): Oto fłyżyłz nędzniku iż fie nie obrał áni ná niebie áni ná ziemi ktoby nie tylko mogł zrozumieć/ ále áni poźrzeć ná ty dziwne á nieogárnione żadnym rozumem ípráwy á táiemnice Páná thego. *RejAp* 51v.

α. *Użycia w imp skierowane do odbiorcy [w tym: z rzeczownikiem w V (1); poźrzy (30), poźrzycie (8), poźrzemy (5); z partykułą -ż (10)] (43) :*

poźrzemyż miedzy kogo (1): RejWiz 123 cf »poźrzemyż pilnie«.

poźrzy na kogo, na co (27): OpecŻyw 168v; *poirzy* na Iefufa miłe⁶⁰/ który na prawicy oicowfkiei/ fiedzi/ onći zacię krewkoć i ciało człowieczeńfkie s czyłtyi panny przyiáł [...]/ aby cie krolewfkiem vbiorem i koroną przyochędożył *MurzHist* F; *RejWiz* 52v, 113, 153; *LeszczRzecz* A4; wierz mi iż wielkie ftąd roftá pożytki/ Kiedy łobie przypomniłz młode ípráwy wżytki. Poźrzyłz ná długá brodę/ záuftydzic fie muřsz/ A o márná wřzeteczność/ iuż fie nie pokusiřz. *RejZwierz* 28, 126; *BibRadz Luc* 21/29; *RejPos* 239v [2 r.], 263v, 350; Poźrzy zálie ná zyemię: Czemu iá orzá? czemu fieiá? czemu łzczepiá? *RejPosWiecz*³ 98; POyrzyřz zálie ná wřzyřtkie ine řthany przełozone á íprawce Korony tey/ iefliże nie łá iedno iáko ná pięknym łzczepie sfárbowane á piękne iábłufzá/ á przedfię málo nie káźde czyrwiwe. *RejZwierc* [193], 40,185v, 190; *CzechRozm* 255; POyrzy bracie beřpiecznie ná ty dwie ofobie/ Opowiemći ácz krotce ich cne ípráwy tobie *PaprPan* K; *ModrzBaz* 129v; Poyźrzyćie Pánowie poyźrzyćie/ prořzę/ ná ten niepotęźny tłum ludzi řtárych/ niewiařł/ káplánów/ y dźiatek niedorořlych/ křrży teraz z pláczem/ y z krzykiem wielkim leżá v nóg wářlych *OrzJan* 20; *WujNT Luc* 21/29; Poyzrzyćie ná figę y ná wřzyřtkie drzewá: gdy iuż z fiebie liřtki wypuřzczáia/ wiećie żeć iuż blisko iefł láto. *SkarKaz* 1. Cf »poźrzycie sami na się«.

poźrzy w co (2): Poyrzy we wřzyřtki ípráwy nálze/ iefliże kto iefł miedzy námi coby wřdy o tym álbo rozwaźnie mowił/ álbo to przemyřłá *RejZwierc* 255v; *BielRozm* 7.

poźrzy(my) po czym (2): Poźrzemy po wřzyřtkich řtaniech řwiátá tego [...]/ iefliże vyrzyřz dom który ze złego nábycia powřtáły/ áby fie długo rořkorzenić miał/ á márnie vpář nie miał. *RejZwierc* 40; Poyźrzy po sklepie/ y kręgu przezyřzyřlym/ Vznay y wagę: pářz iák kołem ířtył/ Chodźi: á ty chceřz/ áby fię toczyřło/ iák tobie miło? *GrabowSet* T3.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: zaimek pytajny] (9): Tak y na ludziech nie patřz szachowanego odzienia, ale poźrzy iaki iefł tam wnářz. *BielŻyw* 92; Ale poźrzy iáko řwiát rozno rozdzyelony/ Ná cztery częřći práwie wářnie wyřtáwiony. Wřchod/ Zachod/ á Polnocy/ á potym Południe/

Rozdzyelił ten mądry Pan wżytko nąwżem cudnie. *RejWiz* 76; *Mqcz* 259a; Abowiem dotkni fie pirwey lam coś iest/ á potym teź poźrzy w kim pokładałz nadzieię wśpomozenia łwe⁸⁰/ y czego fie nąpierałz od niego *RejPos* 316v, 196; *GrzegRóżn* Gv; *RejZwierc* [193], 246; Poźrzy iáko v práwá/ płączą/ nárzekáią/ Nigdy pędkiey odpráwy vbodzy nie máią. *BielRozm* 7.

Ze zdaniem luźno nawiązanym pełniącym funkcję zdania dopełnieniowego [w tym: jeśli(że) ‘czy’ (5), zaimek pytajny (6), ano (1), że (1)] (13): OpecŻyw 168v; *RejZwierc* 126; Poźrzyłz záfię ná polá/ á ná łáki fliczne/ Ano ná nich kwiateczki býłzczą fie rozliczne. *RejWiz* 153, 52v; *LeszczRzecz* A4; *RejPos* 263v; Poźrzyłz záfię ná dom z dawná pocźciwie záładzony á poboźnie łprawowány iellize fie nie zdobi/ nie kwitnie/ á nie szyrzy z obietnic Páńłkich. *RejZwierc* 40, 40; Poźrzy ná ony ludzkie vrody/ vbiorzy/ kłtały/ obyczáie/ gotowóści/ że chodzą rotámi młodzi ludzie iáko Lwi/ á łnadźby fie mogli/ iáko ono dawna przypowieść/ y z dyabły łmáć. *RejZwierc* 185v, 190, [193], 255v; Poźrzy y wrząd domowy/ iáko idzie łtronnie/ Włędzie groźby/ kłopoty/ iákoby ná woynie. *BielRozm* 7.

W połączeniu z określeniem kierunku [na wschód słońca] (2): RejWiz 166; Poźrzymy ná włchod łłóńcá co fie z námi dzieie/ A łnadź ná to wśpomniawłzy czálem łerce mdleie. *RejZwierc* 246.

Frazy: »poźrzy dalej [= wnikliwiej]« (2): RejZwierc [193]; Znam was teraz/ o pánie/ z zwyczáyami piéknými [...]. Cnoty pełno w połtáwie/ po wierzchu wśtydliwéy/ Poyźrzy dáley/ doś zdrády/ y obłudy żywéy. *GosłCast* 30.

»poźrzymyż pilnie« (1): Poźrzymyłz iedno pilnie miedzy wżytki łtany/ Włzák znácznie wżytki łpołu dobre y złe znamy. *RejWiz* 123.

»poźrzycie sami ná się« (2): *RejPosWiecz*³ 98; tedy wy ktorzi fie náukámi báwicie/ ktorzi zwierzchnóść mácie poyrzyćie łámi ná fie [vos ipsos respicite]; radźcie z Biłkupy o zacności náuk *ModrzBaz* 132v.

Szeregi: »(do)tkni się albo poźrzy« (2): Abowiem tkni fie káždy łam/ álbo poźrzy ná łtan ktorykolwiek chcełz/ [...] iellie nie naydzyełz w nim thák trudnych łtopniow/ że y nawiernieyłzy Páńłki/ y z napilnieyłzym łtáraniem łwoim/ trudno ie ma przełkoczyć *RejPos* 263v, 316v.

»poźrzy, patrz« (2): (*nagł*) Paw ná hárdego głupyego. (–) POźrzyłz ná ty pśłroćiny/ pátrze ná połtáwę/ iáko ktoczy [*lege: kroczy*] by miał mieć/ od łiedmi miał łpráwę. Połłuchayze pochwili/ iedno głófu iego/ Alic iáko v Ołá/ onego márnegó. *RejZwierc* 126; *RejWiz* 113.

»poźrzy, (a) przypatruj (a. przypatrz) się« [*szyk 2:1*] (3): *RejWiz* 166; Przypáthrz fie onym rozumom/ onym ludzkołciam/ onym połtáwám [...]. Poyrzyłz dáley/ iáka łpráwiedliwóść/ iákie miłóšierdzie/ iákie nábywánie/ y iákie łumnienie około niego *RejZwierc* [193]; *CzechRozm* 253.

β. *O tekście [w kogo [= w czyje dzieła], w co] (10): CzechEp* 155; Kiedy teź poyźrzemy w mieyłcá drugie/ piłmá łwiętego/ náuczmy łię tego z nich/ ktora to iest opoká prawđziwa/ ná ktorey zbor páńłki wybudowány być ma. *NiemObr* 33; Kiedy teź poyźrzemy w ony łtáre Doktory kościelne/ znayđziemy v nich wiele rzeczy/ ktore oni trádycyámi Apółłółłkimi zowá/ á przedsię ich dźiśieyłzy nie chowáią. *NiemObr* 75; *WujNT przedm* 18.

Zwrot: »pilnie (a. pilno) pojźrzec« [szyk zmienny] (3): CzechEp 212; Kto teź pilnie poyźrzy/ w hiłtorye onych czáłow/ kiedy Cefárze Rzymłcy miełzłáli w Konłtántyńopolu/ máiąc łwoie łtároty

we Włófkiey ziemi/ obaczy iáko przez ten čás nie w wielkiey wadze byli biskupowie Rzymfcy
NiemObr 59, 31.

Szereg: »poźrzyć, (a) obaczyć« (2): Ale ábyś fie grzełnym być vznał. Poźrzy napirwey w zakon boży/ obáčz iefli wżytkiemu przykazaniu Pánfkkiemu dofyć czyniřz/ wnetci fie tám grzech vkaże
*RejPosWiecz*³ 98; *CzechEp* *2v.

W przen (1) :

Fraza: »poźrzy oko« (1): Iáko tedy fkoro w řprawy Apoftolřkie poźrzy oko pobożne/ y przypátry fie rzeczám w nich zołobná o Iezuřie Chriftuřie opifánym/ toż teź w nich naydzie/ co y w řtárym Teřtámenćie co teź y w Ewániefłřtách. *CzechEp* 308.

Szereg: »poźrzyć i przypatrzeć się« (1): *CzechEp* 308 *cf* *Fraza*.

a. O Bogu (38) : Pan/ który kiedy poyźrzy/ ziemiá drży: pan/ który Kiedy ręką gór dotknie/ dymem póyďą góry. *KochPs* 156; *WujNT Luc* 1/25.

potrzeć ku czemu (4): A thy panie nieprzedłūżay wřpomożenia twego odemnie/ ku obronie moiey poyrzy. *TarDuch* A3v; Bóg prořto zápómniał řwiátá/ Ani poyźrzy ku ziemi ná wieczne látá. *KochPs* 15. *Cf* »poźrzyć okiem«.

poźrzeć na kogo, na co (32): pán na Piotra poirzáł/ na mię niepoirzáł/ on był wybrany/ iám iefť odrzuczony *MurzHist* I3v, F4; W on dzień przychyli fie człowiek ku řtworzyćielowi řwoiemu/ á oczy iego ku řwiętemu řřráelfkkiemu pogłáďáć będą: á nie náchyli fie ku ořtarzom kthore vdziááły ręce ie⁸⁰: á ná to co vczynili pálce iego nie poyźrzy *Leop Is* 17/8, *Iob* 30/20; *BibRadz Iob* 40/7; *RejZwierc* 258; PAnie Boże wřzechmogący/ prořźę łářkáwego miłóřierďzia twego/ ábyř raczył wefołą twarzą poyźrzeć ná řługi twoie *LatHar* 95; Wźdy ná iego ćierpliwość y niewinność práwie Poyźrzy kiedy/ zwróci fie ku niému łářkáwie/ Y do tego przyřć może/ iż vřpokoiony Zořtánie *GořłCast* 72. *Cf* *Fraza*, *Zwroty*.

Fraza: »ani [na kogo] pojrzy řwięte oko« (1): kto zářię ođřtápi od niego/ á nie chodzi wedle woley řwięthey iego/ [...] niechay tego będzie iřť/ iż fie tyłem obráca do niego/ áni nań poyrzy řwięte oko iego *RejPos* 78v.

Zwroty: »ani pojrzyć chceć« (1): Leć řię nademną [Bóg] nie lituie ani řię na mię ogláďá/ ani poirzyć abo řię obeirzyć chce *MurzHist* F4v.

»łaskawie, miłóřiwie poźrzyć [na kogo, na co]« [szyk zmienny] (2:2): *TarDuch* B6v; Lářkáwie Pan z nyebá řwego ná řwiát poźrzyć raczył Aby we wřłech řynoch ludzkich myřli ich obaczył. *LubPs* I; iefłifmy co godnego pochwalenia vczynili/ rácz ná to miłóřiwie poźrzyć *LatHar* 50, 623.

»z nieba (a. z niebios, a. z niebieskich wysokoři) poźrzyć [na kogo, na co]« [szyk zmienny] (10): *LubPs* Dv, I, N5v; Pan poźrzał ná ziemię z niebá řwego/ á tám obaczył káźde vćifńienie wiernych řwoich. *RejPos* 126; *BudBib Is* 63/15; Pan z niebieřkich wyřokoři/ Poyrzał ná ziemiřkie niřkoři/ Byłliby gďdzie rozum cáły/ Albo kto ná Bogá dbyáły. *KochPs* 18, 6, 46, 79; *LatHar* 168.

»poźrzyć okiem [jakim], okiem (oczyrna) [czego]« [w tym: na kogo, na co (8), ku czemu (2)] [szyk zmienny] (7:4): *RejAp* D6; *RejPos* 228v, 290v; O pánie/ ty chćieý tylko řwoim okiem z niebá Ná mię poyźrzeć grzełnego *KochPs* 6, 85; Poyźrzy okiem łářkáwym ku téy niřkieý ziemi/ A dopuřć řye

miánować rymy niegodnemi. *KochPhaen* 5, 16; *LatHar* 243, 440, 645; Przeto Pánie poyźrzy oczymá miłosierdzia twego ná mię vtraponą/ day mi odrobinę łálki á miłosierdzia fwégo *SiebRozmysl* E4v.

Szeregi: »poźrzyć a obaczyć« (2): *RejPos* 126; Poyzrzy z niebios á obacz z miełzkánia świętości y wielmożności twey/ gdzie rzewniwość twoiá y męłtwo twoie [...] záhámowały lię odemnie. *BudBib* Is 63/15.

»pojrzyć abo się obejrzyć« (1): *MurzHist* F4v cf »ani pojrzyć chcieć«.

Synonimy: **1.** oględnać, popatrzeć, przypatrzeć się; **2.** obaczyć, pomyśleć, rozważyć, upatrzeć, uważać.

Formacje współrdzenne cf 3. ŻRZEĆ.